

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju sadržana je u članku 2. stavak 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM IZMJENA I DOPUNA ZAKONA PROISTEĆI

Zaštita i spašavanje u Republici Hrvatskoj uređena je Zakonom o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, broj 174/2004) i propisima donesenim na temelju Zakona te međunarodnim ugovorima i sporazumima kojih je Republike Hrvatska potpisnica.

U postupku približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, u procesu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije i pravnim aktima Vijeća Europske unije, Zakon o zaštiti i spašavanju usklađuje se sa DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Službeni list L 010, 14. siječnja 1997.) i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih nesreća u koje su uključene opasne tvari.

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju osigurava se kontinuirano usklađivanje i provođenje postojećih propisa s rješenjima, normama i preporukama predviđenim u međunarodnim ugovorima i sporazumima kojima je Republika Hrvatska pristupila ili namjerava pristupiti te u *acquis communautaire*. Izmjene i dopune Zakona potaknute su, prije svega, potrebom usklađivanja važećih odredaba s pravnom stečevinom Europske unije i sadrži odredbe kojima se važeći Zakon usklađuje sa nekim međunarodno preuzetim obvezama i praksom, a koje je bilo nužno hitno implementirati.

Usklađivanje sa navedenom EU regulativom učinjeno je uvođenjem odredbi koje do sada nisu postojale, a osobito se odnose na:

1. sprječavanje velikih nesreća koje mogu biti uzrokovane određenim industrijskim aktivnostima i na ograničenje njihovih posljedica za čovjeka i okoliš, preventivnim djelovanjem i zaštitom ljudskog zdravlja, a također se inzistira na boljem upravljanju rizikom i nesrećama,

2. u cilju poduzimanja nužnih mjera sprječavanja velikih nesreća i izrade planova za slučaj nužde i mjera za odgovor na nastalu situaciju, operateri – pravne osobe u kojima se nalaze značajne količine opasnih tvari, nadležnoj vlasti obvezne su dostaviti informacije i navesti pojedinosti o pravnoj osobi, opasnim tvarima koje se tamo nalaze, navesti postrojenja ili skladišne prostore, moguće velike nesreće te raspoložive sustave upravljanja, što bi omogućilo sprečavanje velikih nesreća ili smanjenje rizika te stvorilo uvjete za poduzimanje nužnih mjera u svrhu ograničenja posljedica,

3. bolji pristup informacijama vezanim uz zaštitu okoliša osobama koje bi mogle biti pogođene velikim nesrećama i kako bi ispravno djelovale u slučaju nesreće,
4. razradu vanjskih i unutrašnjih planova za slučaj nužde u ustanovama sa značajnim količinama opasnih tvari te sustava koji bi omogućili testiranje i, po potrebi izmjenu tih planova te njihovu provedbu u slučaju velike nesreće ili vjerojatnosti njezinog izbijanja,
5. osiguravanje šire suradnje u pomoći civilne zaštite u najhitnijim slučajevima,
6. poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju izbijanja velike nesreće, te obveza operatera da odmah obavijesti nadležne vlasti i priopći im informacije potrebne za procjenu učinka nesreće.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva su osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske u okviru sredstava za rad Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

Provođenje odredaba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguranje posebnih sredstava u državnom proračunu.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Na temelju odredbe članka 161. stavak 1. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanja po hitnom postupku kako bi se isti uskladio s propisima Europske unije.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, broj 174/2004), članak 3. mijenja se i glasi:

"Pojedini pojmovi, uporabljeni u ovome Zakonu, imaju sljedeće značenje:

- "hitna situacija" je svaka situacija u kojoj fizička ili pravna osoba ima neodgodivu potrebu za žurnom pomoći hitnih službi (vatrogasaca, policije, hitne pomoći, medicinskog centra za krizna stanja i slično),
- "katastrofa" je svaki prirodni ili tehničko–tehnološki događaj koji, na području Republike Hrvatske, opsegom, intenzitetom i neočekivanošću ugrozi zdravlje i živote većeg broja ljudi ili imovinu veće vrijednosti ili okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti redovitim djelovanjem nadležnih tijela državne uprave, nadležnih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i operativnih snaga zaštite i spašavanja s područja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojem je događaj nastao. Katastrofom, u smislu ovog Zakona, smatraju se i posljedice nastale ratnim razaranjem i terorizmom,
- "koordiniranje" je osiguravanje vremenske i prostorne usklađenosti djelovanja svih sudionika u aktivnostima zaštite i spašavanja od katastrofa i većih nesreća po etapama provođenja zadaća, kao i njihovo pravodobno informiranje,
- "mobilizacija" je ujedinjenje postupaka i aktivnosti kojima se operativne snage zaštite i spašavanja prevode u stanje pripravnosti za organizirano uključivanje u provođenje mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja,
- "nesreća" je događaj koji je prouzročen iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih faktora te ugrožava zdravlje i život ljudi i životinja, odnosno uzrokuje štetu na materijalnim i drugim dobrima i okolišu,
- "opasna tvar" je propisom o zaštiti okoliša određena tvar, smjesa ili preparat koji se pojavljuje kao sirovina, proizvod ili nusproizvod, uključujući i tvar čiji se nastanak u slučaju nesreće može logički pretpostaviti i ugrožava zdravlje i život ljudi ili okoliš,
- "opasnost" označava bitno svojstvo opasne tvari ili fizičke situacije koja bi mogla oštetiti ljudsko zdravlje i okoliš,
- "operator" je fizička i pravna osoba koja posjeduje ili upravlja postrojenjem ili pogonom,
- "otklanjanje posljedica" su sve aktivnosti koje se poduzimaju tijekom katastrofe i otklanjanja štetnih posljedica prouzročenih katastrofom radi žurne normalizacije života na području na kojem je događaj nastao,
- "pogon" je jedna ili više različito lociranih radnih jedinica pod nadzorom operatera u kojima se obavlja profesionalna djelatnost u kojima su opasne tvari prisutne u jednom ili više postrojenja,
- "postrojenje" označava tehničku cjelinu unutar pogona, u kojoj se proizvode, koriste ili pohranjuju opasne tvari ili se pak njima rukuje; postrojenje uključuje svu opremu, strukture, cijevi, strojeve, alate, privatne industrijske kolosijeeke, dokove, istovarna pristaništa kojima se postrojenje koristi, gatove, skladišta te slične plutajuće ili druge strukture nužne za rad postrojenja,
- "prevencija" su sve mjere i aktivnosti kojima se smanjuje ili sprječava mogućnost nastanka prijetnje, odnosno smanjuju posljedice katastrofe,

- "rizik" označava vjerojatnost da će se određeni učinak pojaviti unutar određenog vremenskog razdoblja ili u određenim okolnostima,
- "prijetnja" je stanje koje bi moglo izazvati nesreću ili katastrofu,
- "pripravnost" je pravodobno poduzimanje svih aktivnosti kojima se povećava i unaprjeđuje učinkovitost postojećih operativnih i ostalih zakonom utvrđenih snaga i sredstava za reagiranje u katastrofi,
- "pružanje pomoći drugim državama" je upućivanje materijalnih sredstava te upućivanje pripadnika operativnih snaga i potrebne tehničke opreme u druge države pogođene katastrofom,
- "reagiranje u katastrofi" su sve aktivnosti koje sudionici zaštite i spašavanja provode neposredno prije nastanka i u tijeku katastrofe,
- "rukovođenje" je usmjeravanje pojedinaca, dijelova sustava i sustava zaštite i spašavanja u cjelini prema ostvarivanju postavljenih ciljeva (izvršna funkcija upravljanja),
- "sustav zaštite i spašavanja" je oblik pripremanja i sudjelovanja sudionika zaštite i spašavanja u reagiranju na katastrofe i veće nesreće, te ustrojavanja, pripremanja i sudjelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja u prevenciji, pripravnosti, reagiranju na katastrofe i otklanjanju mogućih uzroka i posljedica katastrofa,
- "upravljanje" je određivanje temeljnog cilja sustava zaštite i spašavanja, plansko povezivanje dijelova sustava i njihovih zadaća u jedinstvenu cjelinu radi izvršenja globalne zadaće i postavljanje strategije za postizanje tog cilja i izvršenje zadaće,
- "unutarnji plan" je plan mjera i aktivnosti koje provodi operater unutar pogona radi sprječavanja velikih nesreća koje uključuju opasne tvari u cilju zaštite života i zdravlja ljudi i okoliša,
- "vanjski plan" je plan mjera i aktivnosti koje provodi nadležno tijelo radi sprječavanja velikih nesreća koje uključuju opasne tvari u cilju zaštite života i zdravlja ljudi i okoliša,
- "velika nesreća" je događaj koji svojim mogućim razvojem može poprimiti značajke katastrofe uzrokovan nekontroliranim razvojem događaja i nesreća koje označavaju pojave poput značajnijih oslobađanja tvari, vatre ili eksplozije u koje su uključene opasne tvari u postrojenjima u kojem se opasne tvari proizvode, koriste ili pohranjuju ili se njima rukuje, a čije oslobađanje može imati izravne ili odgođene posljedice na život i zdravlje ljudi i okoliš,
- "zapovijedanje" je oblik rukovođenja postavljen na principima jednonadređenosti i subordinacije u dodjeljivanju zadaća te pri izvršavanju mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja."

Članak 2.

U članku 4. iza stavka 2. dodaju se stavci 3. i 4. koji glase:

"Stožer zaštite i spašavanja Republike Hrvatske je stručno, operativno i koordinativno tijelo za pripremu akcija u slučaju katastrofe kojima rukovodi Uprava.

Vlada Republike Hrvatske imenuje članove Stožera iz stavka 3. ovog članka na prijedlog ravnatelja Uprave iz reda rukovodećih državnih službenika središnjih tijela državne uprave."

Članak 3.

(1) U članku 5. stavku 1. dodaje se podstavak 4. koji glasi:

"- operativne snage zaštite i spašavanja."

(2) Stavak 2. i 3. brišu se.

Članak 4.

(1) U članku 6. podstavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

"- identifikacijom opasnosti, procjenom učinaka, ocjenjivanjem stanja operativnih snaga zaštite i spašavanja te izradom procjene ugroženosti i planova djelovanja, mjera i postupaka,

- vođenjem evidencije svih izvora rizika i opasnosti,"

(2) U podstavku 4. riječi "moguće prijetnje" mijenjaju se i glase "opasnosti".

(3) U podstavku 6. iza riječi "aktiviranjem" dodaju se riječi "i djelovanjem".

(4) Iza podstavka 7. točka se mijenja zarezom i dodaju se podstavci 8. i 9. i glase:

"- organiziranjem djelotvornog praćenja aktivnosti opasnih izvora i potencijalno opasnih situacija,

- informiranjem javnosti."

Članak 5.

(1) Članak 7. mijenja se i glasi:

"Operativne snage sastoje se od:

- stožera zaštite i spašavanja na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini,
- službi i postrojbi središnjih tijela državne uprave koja se zaštitom i spašavanjem bave u svojoj redovitoj djelatnosti,
- zapovjedništava i postrojbi vatrogastva,
- zapovjedništava i postrojbi civilne zaštite,
- službi i postrojbi pravnih osoba koje se zaštitom i spašavanjem bave u svojoj redovitoj djelatnosti.

Operativne snage zaštite i spašavanja iz stavka 1. ovog članka, dužne su u obavljanju redovitih djelatnosti planirati mjere i poduzimati aktivnosti radi otklanjanja ili umanjenja mogućnosti nastanka katastrofe i velike nesreće te prilagođavati obavljanje redovite djelatnosti okolnostima kada je proglašena katastrofa."

Članak 6.

Članak 9. mijenja se i glasi:

"Operativnim snagama zaštite i spašavanja na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave rukovode i koordiniraju općinski načelnik, gradonačelnik i župan, uz stručnu potporu stožera zaštite i spašavanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U katastrofama i velikim nesrećama općinski načelnik, gradonačelnik i župan izravno zapovijedaju operativnim snagama zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članove stožera iz stavka 1. ovog članka imenuju predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, nakon svakih lokalnih izbora najkasnije u roku od 60 dana od dana njihovog konstituiranja, na prijedlog općinskog načelnika, gradonačelnika i župana po prethodnom prijedlogu službi koje se zaštitom i spašavanjem bave kao redovitom djelatnošću, Uprave, Ministarstva unutarnjih poslova te zdravstvenih ustanova.

Članovi stožera jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su imenovani članovi iz stavka 3. ovoga članka, od kojih se dio članova imenuje po dužnosti, i to: rukovodeći službenici službi koje se zaštitom i spašavanjem bave kao redovitom djelatnošću, rukovodeći službenici područnih ureda Uprave, policijske uprave te zdravstvenih ustanova.

Operativne snage na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave djeluju na temelju odluke općinskog načelnika, gradonačelnika i župana.

Operativnim snagama na razini Republike Hrvatske rukovodi i koordinira Uprava.

Dijelovi sustava zaštite i spašavanja, u slučajevima neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili velike nesreće, aktiviraju se po nalogu općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, a u slučaju izostanka njihovog naloga na temelju Odluke ravnatelja Uprave."

Članak 7.

(1) U članku 12. stavku 1. riječi "u incidentima i akcidentima" brišu se.

Članak 8.

Članak 21. mijenja se i glasi:

"Vlasnici i korisnici objekata u kojima se okuplja veći broj ljudi, kao što su škole, prometni terminali, sportske dvorane i stadioni, trgovački centri, proizvodna postrojenja i slično, u kojima se zbog buke ili akustične izolacije ne može osigurati dovoljna čujnost znakova javnog sustava za uzbunjivanje, dužni su uspostaviti i održavati odgovarajući sustav uzbunjivanja građana te osigurati prijem priopćenja nadležnog centra 112 o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti."

Članak 9.

Članak 25. mijenja se i glasi:

"Operater koji posjeduje ili upravlja postrojenjem ili pogonom u kojima su prisutne opasne tvari, dužan je dostaviti informacije potrebne za izradu vanjskih planova zaštite i spašavanja stanovništva i okoliša prije početka djelovanja postrojenja ili pogona, a za postojeća postrojenja ili pogon u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Pravne osobe koje prevoze opasne tvari dužne su poduzimati mjere zaštite i spašavanja i obavještavati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Upravu o vrstama i količinama opasnih tvari i opasnog otpada koje prevoze, na vlastiti poticaj ili na njihov zahtjev te im davati podatke i informacije važne za zaštitu i spašavanje, bez naknade."

Članak 10.

Članak 28. mijenja se i glasi:

"U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave:

- najmanje jednom godišnje, ili pri donošenju proračuna, u cjelini razmatraju stanje sustava zaštite i spašavanja, a posebno svih operativnih snaga zaštite i spašavanja iz članka 7. ovog Zakona te donose smjernice za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- u proračunu osiguravaju sredstva namijenjena za financiranje sustava zaštite i spašavanja u narednoj godini,
- donose procjenu ugroženosti i plan zaštite i spašavanja,

- donose opće akte kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Predstavnička tijela županija, na temelju podataka iz unutarnjih planova operatera, donose za područje županije vanjske planove za sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari koje mogu izazvati posljedice za život i zdravlje ljudi i okoliš (u daljnjem tekstu: vanjski planovi)."

Članak 11.

Članak 29. mijenja se i glasi:

"U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, poglavarstva jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za svoje područje:

- izrađuju i predlažu predstavničkim tijelima nacрте procjene ugroženosti, uz prethodno pribavljenu suglasnost Uprave,
- izrađuju i predlažu predstavničkim tijelima nacрте planova zaštite i spašavanja,
- predlažu financiranje sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- pripremaju prijedloge općih akata kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- određuju operativne snage zaštite i spašavanja i pravne osobe od interesa za zaštitu i spašavanje, sukladno procjeni ugroženosti,
- osiguravaju uvjete za premještanje, zbrinjavanje, sklanjanje i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju ljudi, imovine i okoliša, sukladno planovima zaštite i spašavanja,
- osiguravaju uvjete za poduzimanje i drugih mjera važnih za otklanjanje posljedica katastrofa i velikih nesreća te obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Pored poslova iz stavka 1. ovoga članka županijska poglavarstva izrađuju i predlažu vanjske planove predstavničkom tijelu županije.

Za provedbu obveza propisanih stavkom 1. i 2. ovoga članka odgovara nadležno poglavarstvo sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi."

Članak 12.

Iza članka 29. dodaju se novi članci 29.a i 29.b koji glase:

"29.a

Županijsko poglavarstvo, tijekom procesa izrade i donošenja vanjskih planova, dužno je javnosti osigurati dostupnost vanjskih planova iz članka 29. stavka 2. ovoga Zakona, osim dijelova plana koji predstavlja poslovnu tajnu operatera.

Za obavještanje javnosti o primjeni vanjskog plana odgovoran je općinski načelnik, gradonačelnik i župan.

U procesu informiranja o izradi vanjskog plana, informacija za stanovništvo mora sadržavati:

- ime operatera i adresu pogona,
- identifikaciju položaja osobe koja dostavlja informacije,
- potvrdu da pogon podliježe propisima o zaštiti okoliša te da je nadležnim tijelima iz ovoga Zakona dostavio obavijest ili izvješće o sigurnosti propisano propisima iz područja zaštite okoliša,
- jednostavno objašnjenje aktivnosti koje se odvijaju unutar pogona,

- uobičajeni naziv ili, u slučaju opasnih tvari, naziv grupe ili opći naziv razreda opasnosti tvari i preparata u pogonu koji bi mogli izazvati veliku nesreću te opis njihovih osnovnih opasnih značajki,
- opće informacije o prirodi opasnosti od velikih nesreća, uključujući i njihove moguće učinke na stanovništvo i okoliš,
- informacije o načinu upozoravanja i daljnjeg obavještanja pogođenog stanovništva u slučaju velike nesreće,
- informacije o radnjama i obrascima ponašanja koje bi pogođeno stanovništvo moralo poduzeti i usvojiti u slučaju velike nesreće,
- potvrdu da operater na mjestu događaja organizira odgovarajuće aktivnosti, prvenstveno povezivanje i suradnju s hitnim službama, kako bi se učinci velikih nesreća sveli na najmanju moguću mjeru,
- uputa na vanjski plan, sastavljen radi svladavanja svih učinaka nesreće izvan mjesta događaja s preporukom da se u slučaju nesreće postupi prema uputama i zahtjevima hitnih službi,
- pojedinosti o tome gdje se mogu dobiti daljnje relevantne informacije, ovisno o uvjetima povjerljivosti utvrđenim posebnim propisima.

Stanovnici županije, u postupku iz stavka 1. ovog članka, a najkraće u vremenu od 30 dana, imaju pravo davati primjedbe i sugestije na vanjski plan.

29.b

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, u cilju ostvarenja potrebne razine zaštite stanovništva i materijalnih dobara i okoliša, mogu povjeriti izradu planova zaštite i spašavanja i vanjskih planova ovlaštenim pravnim osobama za stručne poslove u području planiranja zaštite i spašavanja (u daljnjem tekstu: ovlaštenik),

Ovlaštenik iz stavka 1. ovog članka koji ispunjava uvjete navedene u propisima donesenim na temelju Zakona, može obavljati poslove koji se odnose na:

- izradu procjena ugroženosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- izradu planova zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- izradu vanjskih planova,
- izradu raščlambi o praćenju stanja i izvješća o stanju sustava zaštite i spašavanja na području jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- izradu posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe zaštite i spašavanja.

Ovlaštenik koji je izradio procjenu i planove iz stavka 1. ovog članka, ne može obavljati poslove praćenja stanja i izrađivati izvješća o stanju sustava zaštite i spašavanja.

Ovlaštenik može započeti obavljati poslove iz stavka 1. ovog članka nakon što ishodi suglasnost Uprave.

Uprava vodi očevidnik o izdanim suglasnostima iz stavka 4. ovog članka.

Uprava jednom godišnje, u prvom tromjesečju tekuće godine za proteklo jednogodišnje razdoblje, u Narodnim novinama objavljuje popis izdanih suglasnosti iz stavka 4. ovog članka.

Ravnatelj Uprave donijeti će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik kojim će propisati uvjete koje mora ispunjavati ovlaštenik, sadržaj zahtjeva za izdavanje suglasnosti, način izdavanja, uvjete i način oduzimanja suglasnosti te sadržaj i način vođenja očevidnika iz stavka 5. ovog članka."

Članak 13.

U članku 33. stavku 1. podstavak 2. briše se.

Članak 14.

Članak 35. stavak 1. mijenja se i glasi:

"Uprava obavlja sljedeće poslove:

- izrađuje procjenu rizika od nastanka i procjenu posljedica od nastale katastrofe i velike nesreće za Republiku Hrvatsku,
- izdaje obvezne upute za upravljanje rizikom svim sudionicima zaštite i spašavanja,
- izrađuje Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske koji donosi Vlada Republike Hrvatske,
- koordinira unutarnje planove operatera za sprječavanje velikih nesreća s opasnim tvarima i vanjske planove koje izrađuju županije,
- donosi odluku o potrebi izrade vanjskog plana za svaki pogon,
- sudjeluje u izradi Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- daje suglasnosti na dokumente prostornog uređenja i posebne uvjete u postupku izdavanja lokacijske dozvole sukladno procjenama ugroženosti i planovima zaštite i spašavanja,
- izdaje suglasnosti o usklađenosti idejnog projekta odnosno glavnog projekta s posebnim uvjetima sadržanim u procjenama ugroženosti i planovima zaštite i spašavanja,
- pruža stručnu pomoć županijama tijekom izrade vanjskih planova,
- prati i analizira stanje u području zaštite i spašavanja te predlaže Vladi Republike Hrvatske mjere za poboljšanje stanja i usmjeravanje razvoja sustava zaštite i spašavanja,
- u jedinstvenom geo informacijskom sustavu prikuplja, raščlanjuje i usmjerava podatke o prijetnjama i posljedicama katastrofa i velikih nesreća,
- vodi jedinstvenu informacijsku bazu podataka o operativnim snagama zaštite i spašavanja, materijalnim sredstvima i opremi te o poduzetim mjerama u području zaštite i spašavanja,
- propisuje norme za ustrojavanje, popunu, mobilizaciju, osposobljavanje i opremanje postrojbi i službi Uprave i operativnih snaga zaštite i spašavanja,
- popunjava, osposobljava i oprema postrojbe i službe Uprave,
- obavlja poslove obavješćivanja i uzbunjivanja stanovništva i upravlja jedinstvenim sustavom uzbunjivanja u Republici Hrvatskoj te koordinira sve sudionike u sustavu,
- obavlja inspekcijski nadzor sudionika i operativnih snaga zaštite i spašavanja iz članka 5. i 7. ovog Zakona,
- donosi programe osposobljavanja i usavršavanja te osposobljava i usavršava sudionike zaštite i spašavanja,
- organizira i provodi vježbe sudionika zaštite i spašavanja,
- predlaže vrste i količine državnih robnih zaliha za potrebe zaštite i spašavanja,
- ispituje opremu i sredstva za zaštitu i spašavanje, utvrđuje potrebe i podnosi prijedlog za donošenje hrvatskih normi u tom području,
- surađuje s gospodarstvom i znanstvenim institucijama u razvoju tehnologije i opreme za zaštitu i spašavanje,
- surađuje s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija u zaštiti i spašavanju,
- obavlja poslove promidžbe i nakladničke djelatnosti iz područja zaštite i spašavanja,
- u hitnim situacijama pri nesrećama provodi koordinaciju između sudionika akcije zaštite i spašavanja,
- vodi jedinstvenu informacijsku bazu podataka o svim vrstama nesreća te njihovim posljedicama,
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom."

(2) Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Ravnatelj Uprave propisat će ustrojstvo, popunu i način opremanja i osposobljavanja postrojbi civilne zaštite i postrojbi za uzbunjivanje te način i postupak uzbunjivanja stanovništva."

Članak 15.

U članku 40. stavak 4. iza riječi "Hrvatske" biše se točka i dodaju riječi "i javan je".

Članak 16.

Članak 42. mijenja se i glasi:

"Vanjski planovi iz članka 28. ovog Zakona, obvezno sadrže:

- imena ili dužnosti osoba ovlaštenih za pokretanje postupaka za slučaj nesreće te osoba ovlaštenih za vođenje i koordiniranje akcije ublažavanja posljedica izvan mjesta događaja,
- način primanja ranog upozorenja o izgedima te postupke upozoravanja i pozivanja pomoći,
- koordinaciju sredstava nužnih za provedbu vanjskog plana,
- način pružanja pomoći pri akciji ublažavanja posljedica na mjestu događaja,
- aktivnosti ublažavanja posljedica izvan mjesta događaja,
- sustav i postupak obavješćivanja javnosti o nesreći i obrascima ponašanja koje bi trebalo usvojiti,
- sustav i postupak obavješćivanja hitnih službi drugih država u slučaju velike nesreće s mogućim prekograničnim posljedicama.

Radi sprječavanja širenja nesreće te uspostave usklađenog djelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja, vanjski planovi usklađuju se s unutarnjim planovima.

Vanjski planovi pregledavaju se i testiraju najmanje jednom u tri godine, a mijenjaju i nadopunjuju periodično, ukoliko je potrebno.

Vanjski planovi sastavni su dio planova zaštite i spašavanja županija."

Članak 17.

Članak 51. mijenja se i glasi:

"Inspeksijski nadzor nad provedbom ovog Zakona i drugih propisa kojima se uređuje zaštita i spašavanje, provode inspektori zaštite i spašavanja Uprave (u daljnjem tekstu: inspektori).

Inspektori imaju pravo pregledati poslovne spise, dokumente zaštite i spašavanja, prostorije namijenjene zaštiti i spašavanju (skloništa, skladišta i dr.) te opremu i sredstva za zaštitu i spašavanje i obavljati druge radnje u skladu sa svrhom inspeksijskog nadzora, a nadzirane osobe dužne su inspektoru dati na uvid propisanu dokumentaciju i dostaviti potrebne podatke i obavijesti te omogućiti provedbu inspeksijskog nadzora i osigurati mu uvjete za neometan rad.

U provedbi inspeksijskog nadzora, inspektor zaštite i spašavanja ima pravo narediti sudionicima zaštite i spašavanja iz članka 5. i 7. ovog Zakona, osobito:

- izradu i donošenje i dopune procjena ugroženosti, planova zaštite i spašavanja i operativnih planova zaštite i spašavanja, kao i vanjskih planova sukladno Zakonu i propisanoj metodologiji;

- razmatranje stanja sustava zaštite i spašavanja u cjelini za prethodno razdoblje, kao i donošenje smjernica za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja za svoje područje za tekuću godinu;
- planiranje i osiguravanje financijskih sredstava za nabavku sredstava i opreme za zaštitu i spašavanje;
- izvršenje propisa o imenovanju tijela, osnivanju postrojbi, stručnih timova za zaštitu i spašavanje, kao i osiguravanje uvjeta za njihovu popunu, opremanje, osposobljavanje i usavršavanje;
- određivanje operativnih snaga i pravnih osoba od značaja za zaštitu i spašavanje;
- osiguravanje uvjeta za premještanje, zbrinjavanje, sklanjanje, evakuaciju i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju ljudi i imovine;
- provođenje propisanih mjera zaštite i spašavanja, te uvjete za provedbu osobne i uzajamne zaštite osoba i zajedničke imovine;
- održavanje, opremanje i otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka u objektima za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara;
- dostavu podataka o vrstama i količinama opasnih tvari;
- uspostavu i održavanje sustava obavješćivanja o nastaloj opasnosti u objektima;
- uspostavu i održavanje sustava uzbuđivanja građana u svojoj okolini;
- nabavu i postavljanje jedinstvenog plakata s prikazom grafičkih znakova za uzbuđivanje u objektima;
- otklanjanje uočenih nepravilnosti i nedostataka utvrđenih inspekcijskim nadzorom;
- izradu i dostavljanje podataka iz svoje nadležnosti i
- izvršavanje obveza sukladno ovom Zakonu i drugim propisima kojima se uređuje zaštita i spašavanje.

Inspekcijski nadzor sustava zaštite i spašavanja provode i drugi inspektori sukladno posebnim propisima."

Članak 18.

U članku 52. stavku 1. mijenja se i glasi: "U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor vodi postupak, donosi rješenja i poduzima mjere u okviru svojih prava i obveza uređenih ovim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuje zaštita i spašavanje."

Članak 19.

(1) U članku 58. stavku 1. točka 10., koja postaje točka 11., mijenja se glasi:

"10. onemogućava inspektora u obavljanju inspekcijskog nadzora ili mu odbije dati na uvid propisanu dokumentaciju i dostaviti potrebne podatke i obavijesti (članak 51. stavak 2.),"

(2) dosadašnja točka 10. postaje točka 11.

(3) Stavak 2. mijenja se i glasi:

"Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 8.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi."

Članak 20.

Članak 59. mijenja se i glasi:

"Novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave zbog neizvršavanja obveza iz članka 28. i članka 29. ovoga Zakona."

Članak 21.

U svim odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, broj 174/2004) riječi: "veća nesreća" zamjenjuju se riječima: "velika nesreća" u odgovarajućem padežu.

Članak 22.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

VI. OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Odredbama članka 1. uvode se novi pojmovi i to: operater, opasna tvar, opasnost, rizik, postrojenje, pogon, vanjski plan te dopunjuje pojam katastrofe i velike nesreće.

Navedeni pojmovi proizlaze iz usklađivanja sa pravnom stečevinom EU i to sa DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Službeni list L 010, 14. siječnja 1997.) i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 96/82/EC o kontroli opasnosti od velikih nesreća u koje su uključene opasne tvari.

Uz članak 2.

U članku 4. iza stavka 2. dodaju novi stavci na način da je Stožer zaštite i spašavanja Republike Hrvatske stručno, operativno i koordinativno tijelo za pripremu akcija kojima u slučaju katastrofe rukovodi Uprava i predlaže da Vlada Republike Hrvatske imenuje članove Stožera iz stavka 2. ovog članka na prijedlog ravnatelja Uprave iz reda rukovodećih državnih službenika središnjih tijela državne uprave.

Ovo iz razloga što je stožer tijelo na razini kojega se provodi združivanje (primjenom mjera usklađivanja i usmjeravanja) različitih nositelja (sudionika zaštite i spašavanja) i operativnih snaga koje sudjeluju u jednoj cjelovitoj operaciji. Rukovođenje i zapovijedanje su mjere koje provode osobe i tijela u sastavu kojih su organizirane (djeluju) operativne snage zaštite i spašavanja koje se angažiraju u operaciji.

Uz članak 3.

U stavku 1. ovog članka, članak 5. stavak 1. i 3. postojećeg Zakona terminološki se usklađuju i brišu stavci 2. i 3.

Uz članak 4.

Članak 6. podstavci 1., 2., 4., 6. i 7. mijenjaju se u skladu s DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (Službeni list L 010, 14. siječnja 1997.) i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003., tako da se temeljne zadaće sustava zaštite i spašavanja povećavaju, a ostvaruju se i:

- identifikacijom opasnosti, procjenom učinaka, evaluacijom stanja operativnih snaga zaštite i spašavanja te izradom procjene ugroženosti i planova djelovanja mjera i postupaka,
- vođenjem evidencije svih izvora rizika i opasnosti,
- organiziranjem djelotvornog praćenja aktivnosti opasnih izvora i potencijalno opasnih situacija,
- informiranjem javnosti.

Uz članak 5.

U članku 7. terminološki se usklađuju nazivi operativnih snaga.

Uz članak 6.

Članak 9. postojećeg Zakona mijenja se na način i uređuje da operativnim snagama zaštite i spašavanja na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave rukovode i koordiniraju čelnici tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave uz stručnu potporu stožera zaštite i spašavanja tih jedinica.

U katastrofama i velikim nesrećama čelnici jedinica lokalne i područne samouprave izravno zapovijedaju operativnim snagama zaštite i spašavanja.

Također se propisuje imenovanje članova stožera te način djelovanja, rukovođenja i koordiniranja operativnim snagama.

Uz članak 7.

U članku 12. stavku 1. riječi "u incidentima i akcidentima" brišu se, jer su izbrisane i u članku 3. Zakona radi usklađivanja s terminologijom Europske unije.

Uz članak 8.

Članak 21. je uređen i sadržajno dopunjen.

Uz članak 9.

Članak 25. stavak 1. mijenja se sukladno DIREKTIVI VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari i DIREKTIVI 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003., tako da propisuje dužnost operatera za dostavljanje informacija potrebnih za izradu vanjskih planova zaštite i spašavanja stanovništva i okoliša.

Stavak 2. je terminološki usklađen na način da su pravne osobe koje prevoze opasne tvari dužne poduzimati mjere zaštite i spašavanja i obavještavati jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Upravu te davati podatke i informacije o vrstama i količinama opasnih tvari i opasnog otpada koje prevoze.

Uz članak 10.

U Članku 28. postojećeg Zakona navodi se izvor i obveza financiranja sustava zaštite i spašavanja na području nadležnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, donošenje akata i drugi poslovi zaštite i spašavanja, obveza predstavničkih tijela županija za donošenje vanjskih planova, sukladno DIREKTIVI VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari i DIREKTIVI 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003.

Uz članak 11.

Predloženom odredbom uređuje se članak 29. postojećeg Zakona i propisuje da izvršna tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izrađuju procjene ugroženosti, planove zaštite i spašavanja, izrađuju i predlažu vanjske planove, prema kojima te jedinice postaju stvarno odgovorne za zaštitu i spašavanje na svom području.

Prijedlog je usklađen sa DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003.

Uz članak 12.

Iza članka 29. dodaju se novi članci 29.a i 29.b koji propisuju da su županijska poglavarstva, tijekom procesa izrade i donošenja vanjskih planova, dužna osigurati dostupnost javnosti vanjskih planova, obvezatan sadržaj informacija za stanovništvo te omogućava zainteresiranim pravnim osobama bavljenje djelatnošću vezanom uz nadležnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u području zaštite i spašavanja, propisuje način reguliranja uvjeta za obavljanje ove djelatnosti te objavljivanje popisa izdanih suglasnosti. Također se propisuje ovlast ravnatelja Uprave za donošenje propisa o ispunjavanju uvjeta ovlaštenika, sadržaju zahtjeva za izdavanje suglasnosti, način izdavanja i uvjete i način oduzimanja suglasnosti te sadržaju i načinu vođenja očevidnika.

Uz članak 13.

U članku 33. stavku 1. podstavak 2. i u stavku 2. podstavak 1. brišu se kao nepotrebni u ovom Zakonu, i to da u slučaju katastrofe Vlada Republike Hrvatske ima pravo osnovati Krizni stožer, kao svoje savjetodavno, stručno i operativno tijelo iz razloga što Vlada imenuje Stožer zaštite i spašavanja Republike Hrvatske.

Uz članak 14.

Članak 35. Zakona obuhvaća detaljnije propisivanje nadležnosti Uprave, a dijelom je usklađen i sa DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003. osobito:

- koordinira unutarnje planova operatera za sprječavanje velikih nesreća s opasnim tvarima i vanjske planove koje izrađuju županije,
- donosi odluku o izradi vanjskog plana za svaki pogon,
- pruža stručnu pomoć jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave tijekom izrade vanjskih planova,
- u jedinstvenom geo informacijskom sustavu prikuplja, raščlanjuje i usmjerava podatke o prijetnjama i posljedicama katastrofa i većih nesreća.

U stavku 2. proširuju se ovlasti ravnatelj Uprave da pored propisivanja načina i postupka za uzbunjivanje stanovništva, propiše ustrojstvo, popunu i način opremanja i osposobljavanja postrojbi civilne zaštite i postrojbi za uzbunjivanje.

Uz članak 15.

Zaštita i spašavanje po novom konceptu je dio sigurnosnog područja a ne samo obrambenog. Izmjenom ovog stavka, Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske gubi stupanj tajnosti i postaje javan.

Uz članak 16.

Prijedlog je usklađen sa DIREKTIVOM VIJEĆA 96/82/EZ od 9. prosinca 1996. o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne tvari i DIREKTIVOM 2003/105/EC EUROPSKOGA PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. prosinca 2003. i mijenja se članak 42. Zakona na način da propisuje obvezni sadržaj vanjskih planova za sprječavanje većih nesreća s opasnim tvarima, njihovo usklađivanje s unutarnjim planovima te pregled i testiranje najmanje jednom u tri godine.

Uz članak 17.

Članak 51. Zakona mijenja se na načina da poslove inspekcijskog nadzora provode inspektori Uprave, te se navode mjere koje je sudionicima zaštite i spašavanja ovlašten narediti inspektor zaštite i spašavanja.

Nadalje se navode prava inspektora u svezi obavljanja radnji u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora i propisuje dužnost nadziranim osobama da inspektoru omoguće provedbu inspekcijskog nadzora i osiguraju mu uvjete za neometan rad.

Također se propisuje da inspekcijski nadzor sustava zaštite i spašavanja provode i drugi inspektori sukladno posebnim propisima.

Uz članak 18.

U članku 52. stavku 1. Zakona propisuje se da inspektor Uprave vodi postupak, donosi rješenja i poduzima mjere u okviru svojih prava i obveza uređenih ovim Zakonom i drugim propisima kojima se uređuje zaštita i spašavanje. Naime, novi propisi iz područja civilne zaštite nisu doneseni, tako da su na snazi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutarnjim poslovima, propisi doneseni na temelju Zakona o obrani i drugi propisi.

Uz članak 19.

U kaznene odredbe članka 58. dodaje se kazna za prekršaj za nadziranu pravnu osobu koja onemogućava inspektora Uprave u obavljanju inspekcijskog nadzora ili mu odbije dati na uvid propisanu dokumentaciju i dostaviti potrebne podatke i obavijesti (članak 51. stavak 2.). Za prekršaj iz ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 8.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Uz članak 20.

Članak 59. Zakona propisuje da će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kazniti za prekršaj odgovorna osoba u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave pored neizvršavanja obveza iz članka 28., članka 29. ovoga Zakona.

Uz članak 21.

U svim odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju riječi: "veća nesreća" zamjenjuju se riječima: "velika nesreća" u odgovarajućem padežu.

Uz članak 22.

Predloženom odredbom se određuje dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

**VII. TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA O ZAŠTITI I SPAŠAVANJU
(NARODNE NOVINE, BROJ 174/2004) KOJE SE MIJENJAJU
ODNOSNO DOPUNJUJU:**

Članak 3.

Pojedini pojmovi, uporabljeni u ovome Zakonu, imaju sljedeće značenje:

- "akcident" je nesreća koja je vezana uz tehničko-tehnološki proces ili promet te svojim posljedicama prelazi okvire tehničko-tehnološkog postrojenja u kojem je nesreća nastala,
- "hitna situacija" je svaka situacija u kojoj fizička ili pravna osoba ima neodgodivu potrebu za žurnom pomoći hitnih službi (vatrogasaca, policije, hitne pomoći, medicinskog centra za krizna stanja i slično),
- "incident" je nesreća koja obuhvaća područje vezano uz tehničko-tehnološki proces, a svojim posljedicama ostaje unutar okvira tehničko-tehnološkog postrojenja u kojem je nesreća nastala,
- "katastrofa" je svaki prirodni ili tehničko-tehnološki događaj koji, na području Republike Hrvatske, opsegom ili intenzitetom ili neočekivanošću ugrozi zdravlje ili ljudske živote ili imovinu veće vrijednosti ili okoliš, a čiji nastanak nije moguće spriječiti ili posljedice otkloniti redovitim djelovanjem nadležnih tijela državne uprave i postojećih operativnih snaga zaštite i spašavanja s područja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na kojem je događaj nastao, neovisno o tome je li proglašena elementarna nepogoda. Katastrofom, u smislu ovoga Zakona, smatraju se i posljedice nastale ratnim razaranjem i terorizmom,
- "koordiniranje" je osiguravanje vremenske i prostorne usklađenosti djelovanja svih sudionika u aktivnostima zaštite i spašavanja od katastrofa i većih nesreća po etapama provođenja zadaća, kao i njihovo pravodobno informiranje,
- "mobilizacija" je ujedinjenje postupaka i aktivnosti kojima se operativne snage zaštite i spašavanja prevode u stanje pripravnosti za organizirano uključivanje u provođenje mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja,
- "nesreća" je događaj koji je prouzročen iznenadnim djelovanjem prirodnih sila, tehničko-tehnoloških ili drugih faktora te ugrožava zdravlje ili život ljudi i/ili životinja, odnosno uzrokuje štetu na materijalnim i/ili drugim dobrima i/ili okolišu,
- "otklanjanje posljedica" su sve aktivnosti koje se poduzimaju tijekom katastrofe i/ili otklanjanja štetnih posljedica prouzročenih katastrofom radi žurne normalizacije života na području na kojem je događaj nastao,
- "prevencija" su sve mjere i aktivnosti kojima se smanjuje ili sprječava mogućnost nastanka prijetnje, odnosno smanjuju posljedice katastrofe,
- "prijetnja" je stanje koje bi moglo izazvati nesreću i/ili katastrofu,
- "pripravnost" je pravodobno poduzimanje svih aktivnosti kojima se povećava i unaprjeđuje učinkovitost postojećih operativnih i ostalih zakonom utvrđenih snaga i sredstava za reagiranje u katastrofi,
- "pružanje pomoći drugim državama" je upućivanje materijalnih sredstava te upućivanje pripadnika operativnih snaga i potrebne tehničke opreme u druge države pogođene katastrofom,
- "reagiranje u katastrofi" su sve aktivnosti koje sudionici zaštite i spašavanja provode neposredno prije nastanka i u tijeku katastrofe,
- "rukovođenje" je usmjeravanje pojedinaca, dijelova sustava i sustava zaštite i spašavanja u cjelini prema ostvarivanju postavljenih ciljeva (izvršna funkcija upravljanja),

- "sustav zaštite i spašavanja" je oblik pripremanja i sudjelovanja sudionika zaštite i spašavanja u reagiranju na katastrofe i veće nesreće, te ustrojavanja, pripremanja i sudjelovanja operativnih snaga zaštite i spašavanja u prevenciji, pripravnosti, reagiranju na katastrofe i otklanjanju mogućih uzroka i posljedica katastrofa,
- "upravljanje" je određivanje temeljnog cilja sustava zaštite i spašavanja, plansko povezivanje dijelova sustava i njihovih zadaća u jedinstvenu cjelinu radi izvršenja globalne zadaće i postavljanje strategije za postizanje tog cilja i izvršenje zadaće,
- "veća nesreća" je događaj iz podstavka 7. ovoga članka koji svojim mogućim razvojem može poprimiti značajke katastrofe jer, zbog intenziteta i razvoja tijela i službe koje se na području njezina nastanka bave zaštitom i spašavanjem kao redovitom djelatnošću, ne mogu spriječiti širenje ili pravodobno otkloniti posljedice,
- "zapovijedanje" je oblik rukovođenja postavljen na principima jednonadređenosti i subordinacije u dodjeljivanju zadaća te pri izvršavanju mjera i aktivnosti sustava zaštite i spašavanja.

Članak 4.

Katastrofu proglašava Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Državne uprave za zaštitu i spašavanje (u daljnjem tekstu: Uprava).

Kada je proglašena katastrofa, rukovođenje operativnim snagama i koordiniranje drugih sudionika zaštite i spašavanja preuzima Uprava.

Članak 5.

Sudionici zaštite i spašavanja su:

- fizičke i pravne osobe,
- izvršna i predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- središnja tijela državne uprave.

Izvršni dio sustava zaštite i spašavanja su operativne snage iz članka 7. ovoga Zakona.

Operativne snage zaštite i spašavanja dužne su u obavljanju redovitih djelatnosti planirati mjere i poduzimati aktivnosti radi otklanjanja ili umanjenja mogućnosti nastanka katastrofe i veće nesreće te prilagođavati obavljanje redovite djelatnosti postojećim okolnostima u slučaju nastanka katastrofe i veće nesreće.

II. TEMELJNE ZADAĆE SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Članak 6.

Temeljne zadaće sustava zaštite i spašavanja su prosudba mogućih ugrožavanja i posljedica, planiranje i pripravnost za reagiranje, reagiranje u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa i većih nesreća te poduzimanje potrebnih aktivnosti i mjera za otklanjanje posljedica radi žurne normalizacije života na području na kojem je događaj nastao, a ostvaruju se:

- praćenjem i prosudbom aktivnosti od nastanka i razvoja katastrofe i veće nesreće,
- prevencijom, organiziranjem i pripremanjem aktivnosti i mjera kojima je svrha povećati i unaprijediti pripravnost postojećih operativnih i institucionalnih snaga za reagiranje u katastrofama i većim nesrećama,

- trajnim organiziranjem, pripremanjem, osposobljavanjem, uvježbavanjem i usavršavanjem sudionika zaštite i spašavanja,
- uzbuđivanjem građana i priopćavanjem uputa o ponašanju glede moguće prijetnje,
- obavješćivanjem sudionika zaštite i spašavanja o prijetnjama te mogućnostima, načinima, mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja,
- aktiviranjem operativnih snaga,
- ostvarivanjem zadaća zaštite i spašavanja u suradnji s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija, na temelju sklopljenih međunarodnih ugovora.

III. OPERATIVNE SNAGE

Članak 7.

Operativne snage sastoje se od:

- službi i postrojbi pravnih osoba i središnjih tijela državne uprave koje se zaštitom i spašavanjem bave u svojoj redovitoj djelatnosti,
- vatrogasnih zapovjedništava i postrojbi,
- službi i postrojbi Uprave,
- zapovjedništava zaštite i spašavanja,
- službi, zapovjedništava i postrojbi civilne zaštite.

Članak 9.

Operativnim snagama na razini lokalne i područne (regionalne) samouprave rukovode i zapovijedaju zapovjedništva zaštite i spašavanja tih jedinica, a na razini Republike Hrvatske rukovodi i koordinira Uprava.

Članove zapovjedništva zaštite i spašavanja jedinica lokalne samouprave imenuje općinski načelnik, gradonačelnik, predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, članove zapovjedništva jedinica područne (regionalne) samouprave imenuje župan, a članove zapovjedništva Uprave imenuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ravnatelja Uprave.

Dijelovi sustava zaštite i spašavanja, u slučajevima neposredne prijetnje od nastanka katastrofe ili veće nesreće, aktiviraju se na zahtjev općinskog načelnika, gradonačelnika, predsjednika predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik, na zahtjev župana, ili na temelju Odluke ravnatelja Uprave.

Članak 12.

Ustroj i način obavljanja redovite djelatnosti operativnih snaga u incidentima i akcidentima uređuje se posebnim propisima.

Način obavljanja redovite djelatnosti Hrvatske gorske službe spašavanja uredit će se posebnim zakonom.

Članak 21.

Vlasnici i korisnici objekata u kojima se okuplja veći broj ljudi, kao što su škole, prometni terminali, sportske dvorane i stadioni, veliki trgovački centri, velika proizvodna postrojenja i slično, dužni su uspostaviti i održavati odgovarajući sustav uzbunjivanja građana te ga povezati s jedinstvenim Državnim centrom 112.

Članak 25.

Pravne osobe koje proizvode, prevoze, prerađuju, skladište ili u tehnološkom procesu postupaju s opasnim tvarima, dužne su obavještavati nadležne službe zaštite i spašavanja o vrstama i količinama opasnih tvari kojima raspolažu, na vlastiti poticaj ili na njihov zahtjev, te davati tim službama podatke i informacije važne za zaštitu i spašavanje, bez naknade.

3. Prava i obveze tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Članak 28.

U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, predstavnička tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave:

- najmanje jednom godišnje, ili pri donošenju proračuna, razmatraju stanje zaštite i spašavanja te donose smjernice za organizaciju i razvoj sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- utvrđuju izvore i način financiranja sustava zaštite i spašavanja na svom području,
- usvajaju procjenu ugroženosti i donose planove zaštite i spašavanja,
- donose opće akte kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Članak 29.

U ostvarivanju prava i obveza u području zaštite i spašavanja, izvršna tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za svoje područje:

- predlažu predstavničkim tijelima iz članka 28. ovoga Zakona nacrtu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja,
- pripremaju prijedloge općih akata kojima propisuju mjere, aktivnosti i poslove u provođenju zaštite i spašavanja,
- utvrđuju operativne snage i pravne osobe od interesa za zaštitu i spašavanje, uz suglasnost Uprave,
- osiguravaju opremanje, osposobljavanje i usavršavanje operativnih snaga koje su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osnovale na temelju procjene ugroženosti,
- osiguravaju uvjete za premještanje, zbrinjavanje, sklanjanje i druge aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju ljudi i imovine,
- osiguravaju uvjete za otklanjanje posljedica katastrofa,
- obavljaju i druge poslove zaštite i spašavanja utvrđene zakonom.

Za provedbu obveza propisanih stavkom 1. ovoga članka odgovoran je župan, gradonačelnik, općinski načelnik, odnosno predsjednik predstavničkog tijela u jedinicama lokalne samouprave u kojima se na temelju posebnog zakona ne bira općinski načelnik/gradonačelnik.

Članak 33.

U slučaju katastrofe Vlada Republike Hrvatske ima pravo:

- zapovjediti mobilizaciju svih raspoloživih kapaciteta u Republici Hrvatskoj, koji su neophodni radi zaštite od neposredne prijetnje, te za zaštitu od nastanka katastrofe, odnosno za spašavanje stanovništva i materijalnih dobara te okoliša u katastrofama,
- osnovati Krizni stožer, kao svoje savjetodavno, stručno i operativno tijelo,
- donijeti odluku o traženju međunarodne pomoći.

U slučaju katastrofe Vlada Republike Hrvatske ima obvezu:

- poduzeti sve neophodne mjere i aktivnosti kako bi se izvršila pravodobna i učinkovita zaštita i spašavanje,
- izvijestiti Predsjednika Republike Hrvatske i Hrvatski sabor o vrsti, uzroku i opsegu katastrofe, o poduzetim mjerama i aktivnostima zaštite i spašavanja te o procjenama vezanim uz mogući daljnji razvoj situacije.

V. DRŽAVNA UPRAVA ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

Članak 35.

Uz poslove utvrđene Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, Uprava obavlja i sljedeće poslove, a osobito:

- obavlja procjenu rizika od nastanka katastrofe i veće nesreće prema području, uzroku ili subjektu, te je nositelj izrade procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- izdaje obvezne upute za upravljanje rizikom svim sudionicima zaštite i spašavanja,
- prati i analizira stanje u području zaštite i spašavanja te predlaže Vladi Republike Hrvatske mjere za poboljšanje stanja i usmjeravanje razvoja sustava zaštite i spašavanja,
- u jedinstvenom informacijskom sustavu prikuplja, raščlanjuje i usmjerava podatke o prijetnjama i posljedicama katastrofa i većih nesreća,
- vodi jedinstvenu informacijsku bazu podataka o operativnim snagama, sredstvima i poduzetim mjerama u području zaštite i spašavanja,
- predlaže Vladi Republike Hrvatske procjenu ugroženosti i Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske,
- neposredno provodi mobilizaciju službi i postrojbi Uprave te operativnih snaga zaštite i spašavanja,
- koordinira, rukovodi i izravno zapovijeda operativnim snagama u katastrofama i većim nesrećama,
- usmjerava i usklađuje djelovanje operativnih snaga u području zaštite i spašavanja,
- obavlja poslove obavješćivanja i uzbunjivanja stanovništva i koordinira jedinstveni sustav uzbunjivanja u Republici Hrvatskoj,
- obavlja inspekcijski nadzor operativnih snaga,

- donosi programe osposobljavanja i usavršavanja, te osposobljava i usavršava sudionike zaštite i spašavanja,
- organizira i provodi vježbe sudionika zaštite i spašavanja, radi provjere njihove osposobljenosti,
- predlaže vrste i količine državnih robnih zaliha potrebnih za zaštitu i spašavanje,
- ispituje opremu i sredstva za zaštitu i spašavanje, utvrđuje potrebe i podnosi prijedlog za donošenje hrvatskih normi u tom području,
- surađuje s gospodarstvom i znanstvenim institucijama u razvoju tehnologije i opreme za zaštitu i spašavanje,
- surađuje s nadležnim tijelima drugih država i međunarodnih organizacija u zaštiti i spašavanju,
- obavlja poslove promidžbe i nakladničke djelatnosti iz područja zaštite i spašavanja,
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Ravnatelj Uprave propisat će način i postupak uzbunjivanja stanovništva.

Vlada Republike Hrvatske propisat će jedinstvene znakove za uzbunjivanje.

Članak 40.

Planovi zaštite i spašavanja donose se radi utvrđivanja organizacije aktiviranja i djelovanja sustava zaštite i spašavanja, zadaća i nadležnosti, ljudskih snaga i potrebnih materijalno-tehničkih sredstava te mjera i postupaka za provedbu zaštite i spašavanja u katastrofi i većoj nesreći.

Planovi zaštite i spašavanja donose se na temelju procjene ugroženosti od pojedinih vrsta prijetnji i rizika koji mogu izazvati nastanak katastrofe i veće nesreće.

Metodologiju za izradu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja donosi ravnatelj Uprave, uz prethodno pribavljeno mišljenje središnjih tijela državne uprave nadležnih za poslove zdravstva, unutarnjih poslova, obrane, mora, prometa i veza.

Plan zaštite i spašavanja Republike Hrvatske dio je Plana obrane Republike Hrvatske.

Članak 42.

Operativne planove zaštite i spašavanja pravnih osoba koje imaju obvezu njihove izrade, sukladno članku 22. stavku 2. ovoga Zakona, donosi tijelo utvrđeno općim aktom pravne osobe.

XI. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članak 51.

Inspekcijski nadzor nad primjenom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega provode inspektori zaštite i spašavanja Uprave.

Inspektori zaštite i spašavanja provode inspekcijski nadzor zajedno s Inspektoratom obrane, sukladno posebnom zakonu.

U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor zaštite i spašavanja ima pravo naložiti da se:

- donese procjena ugroženosti, odnosno planovi zaštite i spašavanja,
- osnuju operativne snage za koje se, na temelju procjene ugroženosti i planova za pojedine vrste opasnosti, utvrdi potreba,
- popune operativne snage, sukladno procjeni ugroženosti i planovima za pojedine vrste opasnosti,

- postojeće postrojbe operativnih snaga opreme sukladno posebnim propisima koje donosi ravnatelj Uprave,
- pripadnici operativnih snaga osposobe po propisanom programu,
- u objektima namijenjenim obavljanju zadaća zaštite i spašavanja (skloništima, skladištima i sl.) otklone uočene neispravnosti i nedostaci,
- izvrše i druge obveze u skladu s ovim Zakonom.

Članak 52.

U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor zaštite i spašavanja vodi postupak, donosi rješenja i poduzima mjere u okviru svojih prava i obveza utvrđenih ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Povjerenstvu za žalbe Uprave u roku od 15 dana.

Žalba iz stavka 2. ovoga članka odgađa izvršenje rješenja.

XIII. KAZNENE ODREDBE

Članak 58.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. ne organizira zaštitu i spašavanje ili ne provodi odgovarajuće pripreme (članak 18.),
2. ne upozna zaposlenike s planiranim aktivnostima i mjerama u zaštiti i spašavanju, ne opremi ili ne osposobi potreban broj zaposlenika za djelovanje, odnosno ne osigura njihovo sudjelovanje u zaštiti i spašavanju (članak 19.),
3. ne poduzme propisane mjere zaštite i spašavanja (članak 20. stavak 1.), 4. postupi suprotno zahtjevu Uprave (članak 20. stavak 2.),
5. ne uspostavi sustav uzbunjivanja građana (članak 21. i članak 22. stavak 1.),
6. ne izrade operativni plan zaštite i spašavanja (članak 22. stavak 2.),
7. ne stavi na raspolaganje Upravi stručne timove ili postrojbe za zaštitu i spašavanje (članak 23. stavak 1.),
8. ne dostavi podatke o prijetnji za nastanak katastrofe ili podatke i informacije važne za zaštitu i spašavanje (članak 24., 25. i 27.),
9. ne sudjeluje u pripremi i provedbi mjera u zaštiti i spašavanju (članak 26.),
10. ne postupi sukladno usmenom nalogu državnog službenika Uprave s posebnim ovlastima i odgovornostima (članak 53. stavak 1.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 59.

Novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave zbog neizvršavanja obveza iz članka 28. i članka 29. stavka 1. ovoga Zakona.